

Екосиндромът Русе — Гюргево

На 15 т. м. приключи работата на смесената българо-румънска комисия от правителствени експерти по анализа на технологическото и техническото състояние на промишлените обекти в Гюргево и Русе с оглед определянето на реалната и потенциалната опасност, която съществува за околната среда, включително и въздуха. Бяха посетени нееднократно площадките номер едно, две и три на химическия комбинат, други 11 промишлени предприятия в Гюргево, както и над 40 русенски обекта.

Химическият комбинат в Гюргево е разположен на три площадки, които са в различен стадий на проектиране и етапи на изграждане, но с общ генерален план и обединена структура на производството, с цел максимално прилагане на дълбочинната преработка на химическите продукти.

Разработката на технологиите на този крупен обект е станало през периода 1965—75 година основно от Института по химическата промишленост в Букурещ, с изключение на производството на хлор. Може да се направи основен извод, че нивото на технологиите е от периода на 60-те години.

Съгласно етапите на изграждането е започнало строителството най-напред на площадна номер едно, намираща се в непосредствена близост до река Дунав. Тук са изградени основни мощности за производство на хлор, склад за хлор и натриева основа (сода каустика).

За по-нататъшната преработка на хлора са построени цехове за тетрахлорметан и перхлоретилен, хлороводород (солна киселина) и някои пилотни инсталации за титанов двуокис (по хлорния метод) и за хлорсилани.

През август 1988 година по решение на правителството на Румъния и в резултат на становището на българските експерти, извършили експертиза на тези производства, се преустанови тяхната експлоатация. Започна демонтажът и изместването на оборудването.

Производства на площадна номер две започват да се въвеждат в експлоатация през последните пет-шест години. Тя е разположена североизточно от площадна номер едно, непосредствено до град Гюргево. Още в процеса на усъвяване на тези производства се е взело решение някои от тях да се спрат и се търсят нови, по-прогресивни решения за тяхното въвеждане. Комисията направи оглед и подложи на експертиза основните производства на тази площадка, представляваща реални и потенциални източници за замърсяване на околната среда с токсични газове.

Площадка номер три е в непосредствена близост до площадна номер две в източна посока. Тя все още е в процес на изграждане, а някои от производствата са пред пускови операции. Тези производства също бяха подложени на подробна експертиза. По-голямата част от изграждащите се химически инсталации, елизици в състава на площадна номер три, са спрени от строителство. Румънската страна счита, че за тези производства се налага допълнително проучване на международния опит, включително и до намиране на партньори за модернизиране на технологиите и последващо решение за тяхната съдба.

В непосредствена близост на север от площадна номер две се изграждат мощности за производство на титан и цирконий, в които също участва хлор (респективно и неговите съединения с тези метали). Пуснат на тези инсталации се предвижда да започне от 1991 година.

В най-синтезиран вид кон

статациите на българските експерти са:

1. Производствените мощности на площадка номер едно, спрени през 1988 година, са в процес на демонтаж.

2. На нито една от площадките не е констатирано производство на бойни отровни вещества и субстанции за тях. Същото е потвърдено и от румънската страна.

3. Териториално химическият комбинат в Гюргево е разположен в непосредствена близост до двата града.

4. Прилаганите технологии са със завишена сложност и

Екосиндромът Русе - Гюргево

процесите са многостадийни.

5. Технологичните процеси се провеждат като правило в силно агресивни среди. То ва налага много често планови и аварийни ремонти, свързани с високи и икономически неоправдани разходи, което е и една от причините проектната мощност на инсталациите след неколкогодишна експлоатация да не се достига.

6. Екологическата и технико-икономическата характеристика на някои обекти е довела до решение на румънската страна да не се въвеждат в експлоатация някои изградени вече мощности, както и да спрат инвестициите за други, които са в строеж.

В хода на дискусиите румънските експерти приеха, че инсталациите, за които българските експерти считат катогорично, че трябва да бъдат спрени и преместени на друго място (като епихлорхидрин, вулканит и др.), са били досега реални замърсители на въздуха. Въпреки то ва румънските експерти поддържат тезата, че производствата на химическия комбинат в Гюргево могат да се превърнат в такива с екологически чиста характеристика. То ва е изразено в тяхното твърдение за всяка инсталация румънската страна подготвя комплексни и радикални мероприятия за осигуряване на

една пълна сигурност при функционирането им. Прилагането на тези мероприятия, спазването на строга технологична дисциплина, постоя

нен технически и екологически контрол по производството, извършването на ремонти и поддържане с най-високо качество ще осигурят на химическия комбинат в Гюргево високо екологично ниво. Новите технологии, които ще бъдат приложени, ще бъдат на високо световно ниво.

Българските експерти, основавайки се на своето заключение при експертизата, считат, че при съществуващата даденост и непосредствена близост до град Русе горното твърдение не би било възможно да се реализира, без да могат да бъдат отстранени сегашните екологични проблеми. Затова като вземаме под внимание факта:

— разположението на химическия комбинат в Гюргево в непосредствена близост до град Русе;

— прилаганите технологии са със завишена сложност;

— състоянието на химическите инсталации след 5—6-годишната им експлоатация, без все още да са достигнали проектния си капацитет;

— налагащите се много често планови и аварийни ремонти;

— екологичната характеристика на действащите и спрени от експлоатация и строителство химически производства;

— скъпите инвестиции, необходими за генералната реконструкция и модернизация,

БЪЛГАРСКИТЕ ЕКСПЕРТИ ПРЕВЯТ следния генерален извод:

1. Като се отчита близостта на 200-хилядния град Русе, на площадките на химическия комбинат в Гюргево и района следва да се изключат всякакви производства, в които участва хлор.

2. Да се преустанови вложението на инвестиции в химическия комбинат в Гюргево.

3. Да се потърсят възможности за промяна на структурата на производството на химическия комбинат в Гюргево с екологически чиста характеристика, като максимално се използва изградената материално-техническа база.

Съгласно договореността между господин Андрей Луканов и господин Петре Роман на база на представените материали правителствата трябва да вземат съответните решения, като могат да изпозуват международна експертиза.

Министър Светослав

ГЕНЧЕВ,
председател на българската част на смесената българо-румънска експертна комисия.